

Xaverianenstraat, Sint-Michiël (Brugge): Programma van Maatregelen

Stad Brugge en Vives plannen een nieuwbouwproject langs de Xaverianenstraat in Sint-Michiels, deelgemeente van Brugge. Het project omvat de bouw van een nieuwe sportinfrastructuur (grote sportzaal, gevechtssportzaal en danszaal met bijhorende kleedkamers), een cultuurzaal met bijhorende repetitielokalen, een bibliotheek en een cafetaria. Om aan de parkeerbehoeften te voorzien zijn twee ondergrondse lagen voorzien met plaats voor 240 wagens. Het terrein is ongeveer 1,32 ha groot. De geplande nieuwbouw met ondergrondse parking is 3.623,7 m². Om de mogelijke aantasting van het bodemarchief op deze terreinen in te schatten werkt Vivendo samen met AardeWerk, Raakvlak Cel Onderzoek. Doel van de opdracht is het waarderen van het terrein aan de hand van een bureauonderzoek. Dit onderzoek resulteert in een archeologienota.

Administratieve gegevens

Uitvoerder: AardeWerk, Raakvlak Cel Onderzoek

Auteurs: Dieter Verwerft en Jari Hinsch Mikkelsen

Bewaring en beheer van de geregistreerde data, vondsten en stalen: Onroerend Erfgoeddepot De Pakhuizen (Raakvlak), Komvest 45, 8000 Brugge

Locatie/vindplaats: Xaverianenstraat, 8200 Sint-Michiels (Brugge)

Bounding box: 68.665,5 m – 209.217,9 m; 68.769,7 m – 209.197,1 m; 68.770,3 m – 209.101,3 m; 68.669,8 m – 209.065,5 m

Naam site: Xaverianenstraat, Brugge; afkorting: BR16XA

Kadaster: Koolkerke, afdeling 24, sectie A, nummers 408s, 414k, 414l, 416f, 416h en 417f

Relevante termen theasuri Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek

Periode: november 2016

Aanleiding van het onderzoek: verstoring van de bodem door een nieuwbouw

Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Zie Verslag van Resultaten.

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het onderzoeksdoel voor het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem is het bepalen van de aanwezigheid en de bewaring van archeologische vindplaatsen. Op basis van het vooronderzoek zijn geen verstoringen gekend. Het bureauonderzoek wijst op de nabijheid van prehistorische en laatmiddeleeuwse sites. De boringen wijzen op een sterke verstoring van de originele bodem ter hoogte van het projectgebied.

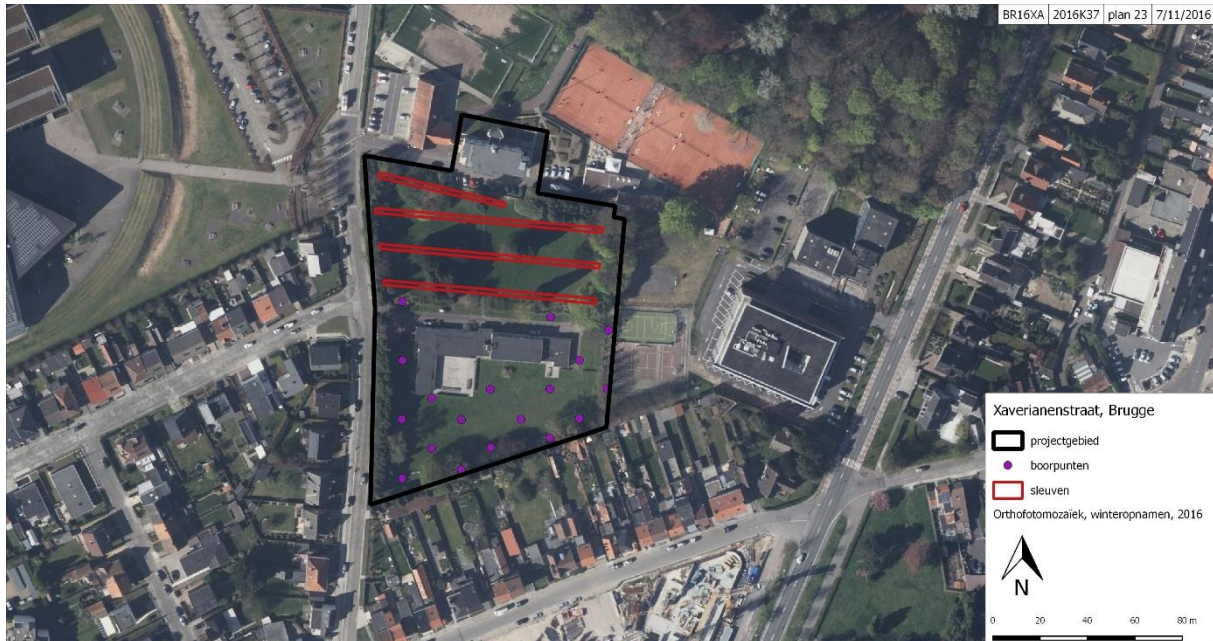
Volgende onderzoeksvragen dringen zich op:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Is de originele bodem over het volledige terrein verstoord? Zijn er resten van de podzol bewaard?
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems? Zo ja, hebben deze potentieel voor steentijdbewoning? Wat is de omvang van de begraven bodem. Welke bodemvorming wordt herkend in deze begraven bodems.
- Zijn er prehistorische resten (vuurstenen artefacten of sporen) aanwezig? In welke horizont bevinden deze zich? Wat is de bewaringstoestand van deze sporen of artefacten?

- Zijn er sporen en/of structuren uit de late middeleeuwen (of andere periodes) aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
 - Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - Hoe is de bewaringstoestand van de sporen en structuren?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
 - Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
 - Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
 - Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
 - Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
 - Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
 - Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
 - Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
 - Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
 - Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
 - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
 - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Het onderzoeksdoel is geslaagd als na het onderzoek op bovenstaande vragen een antwoord kan geformuleerd worden.

Onderzoeksstrategie, - methode en –technieken

Archeologisch onderzoek dient na het verkrijgen van de bouwvergunning, maar voor de geplande werkzaamheden uitgevoerd te worden. De eerste fase van het archeologisch traject bestaat uit een landschappelijk booronderzoek. Tijdens dit onderzoek worden achttien boringen uitgevoerd (zie Code Goede Parktijk hoofdstuk 7.3). De boringen liggen in een verspringend 25 x 25 m grid. De diepte van de boringen is 30 cm onder de top van de onverstoorde moederbodem of 2 m (indien geen moedermateriaal aangeboord wordt). Indien dit een goed bewaarde podzol onthult met kans op prehistorische resten onthult, volgt een archeologisch booronderzoek op deze locaties (zie Code Goede Parktijk hoofdstuk 8.4).

Figuur 1: Overzichtsplan met de geplande landschappelijke boringen en proefsleuven (AGIV)

Na afloop van het booronderzoek wordt een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, om archeologische resten in de onverstoorde moederbodem te evalueren (zie Code Goede Parktijk hoofdstuk 8.6). De 2 m brede sleuven worden aangelegd door een kraan op rupsen. Het aangelegde vlak bevindt zich onder de ploeglaag, bovenop onverstoorde zand. De proefsleuven hebben een onderlinge afstand van 13 m en leggen 10 % van het areaal ter hoogte van de geplande nieuwbouw bloot. De sleuven worden over de volledige lengte opgeschaafd. Indien silex artefacten worden aangetroffen, dient het onderzoekstraject aangepast te worden. In dat geval worden in een straal van 10 m rond de vondsten elke 2 m een zeefstaal genomen in de proefsleuven. Deze vakjes zijn 50 x 50 cm groot en 5 cm diep in de onverstoorde moederbodem. Deze monsters worden nat gezeefd op 1 mm en het residu wordt droog gecontroleerd.

De combinatie van de resultaten leiden tot een antwoord op de onderzoeksvragen en een onderbouwde inschatting van het eventueel vervolgonderzoek, zowel op wetenschappelijk vlak als wat betreft kostprijs.

Een team van één aardkundige en één veldwerkleider lijkt voldoende om het booronderzoek uit te voeren. Voor het proefsleuvenonderzoek wordt een gelijkaardig team ingezet worden. Hierbij dienen de veldwerkleider en aardkundige over aantoonbare ervaring te beschikken inzake archeologisch onderzoek in de zandstreek (minimum 5 door het Agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde rapportages). Binnen het team moet ook ervaring aanwezig zijn inzake archeologisch onderzoek naar

de prehistorie (minimum 3 door het Agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde rapportages) en ervaring met laatmiddeleeuwse sites (minimum 3 door het Agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde rapportages). Voor de overige personeelsvereisten verwijzen we naar de bepalingen hieromtrent in de Code van Goede Praktijk.

[Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk](#)

We voorzien voorlopig geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.